

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Zuzana Bartková

Rozvíjanie komunikačnej kompetencie na hodinách slovenského jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov
2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Zuzana Bartková

Kontakt na autora: Základná škola Podhorany, Podhorany 109, 082 12 Prešov,
zuzanabartkova@azet.sk

Názov OPS/OSO: Rozvíjanie komunikačnej kompetencie na hodinách slovenského
jazyka a literatúry v primárnom vzdelávaní

Rok vytvorenia 2014

OPS/OSO: VII. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: Mgr. Lenka Babjáková

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

komunikačná kompetencia, inovatívne metódy, primárne vzdelávanie

Anotácia

Práca ponúka ukážky piatich vyučovacích hodín slovenského jazyka a literatúry v 4. ročníku primárneho vzdelávania. Ukážky približujú prácu s rôznymi druhmi textov a využívanie inovatívnych metód na rozvíjanie komunikačnej kompetencie. Z inovatívnych metód boli na vyučovacích hodinách využité najmä: CINQUAIN, T-schéma, rotujúci prehľad, brainstorming, debata, akrostich.

OBSAH

ÚVOD	5
1 OPIS OPS.....	7
1.1 Špecifikácia cieľovej skupiny.....	7
1.2 Hlavný a čiastkový cieľ OPS.....	7
1.3 Východisková situácia OPS.....	7
1.4 Vymedzenie kompetencií.....	7
2 KOMUNIKÁCIA	9
2.1 Komunikačná kompetencia.....	9
2.2 Pedagogická komunikácia.....	9
3 VYUČOVACIE METÓDY.....	11
3.1 Heuristická metóda.....	11
3.2 Kooperatívne vyučovanie.....	11
3.3 Brainstorming.....	12
3.4 Akrostich.....	12
3.5 Cinquain.....	12
3.6 Zhlukovanie.....	13
3.7 INSERT.....	13
3.8 T-schéma.....	14
3.9 Debata.....	14
4 NÁMETY VYUCOVACÍCH HODÍN NA ROZVOJ KOMUNIKAČNEJ KOMPETENCIE S VYUŽITÍM INOVATÍVNYCH METÓD.....	15
4.1 Príprava na vyučovaciu hodinu č. 1.....	15
4.2 Príprava na vyučovaciu hodinu č. 2.....	17
4.3 Príprava na vyučovaciu hodinu č. 3.....	19
4.4 Príprava na vyučovaciu hodinu č. 4.....	22
4.5 Príprava na vyučovaciu hodinu č. 5.....	24
5 Odporúčania pre pedagogickú prax.....	27
ZÁVER	28
Zoznam príloh	31

ÚVOD

V dnešnej dobe môžeme okolo seba pozorovať výrazné zmeny a neustále sa zlepšujúci pokrok v technologickej sfére. Modernjšie technológie ovplyvňujú životy ľudí, a tým aj ich myslenie. Je pravdou, že ľudstvu nové technológie uľahčujú každodenné činnosti. Vstupujú však aj do životov maloletých detí.

S nástupom interaktívnych technológií do života žiakov primárneho vzdelávania dochádza aj k negatívnemu vplyvu. Minimalizujú sa ich schopnosti samostatne sa vyjadrovať a komunikovať. Vplyv televízie a internetu na žiaka je čím ďalej, tým väčší a siaha už aj do predprimárneho vzdelávania. Žiaci prostredníctvom rôznych sociálnych sietí, chatov a mailov komunikujú používaním slangových výrazov, rôznych skratiek a emotikon, ktoré vyjadrujú ich nálady a emócie. Nehovoriac o tom, koľko času strávia pri hraní hier a sledovaní televízie. Medzi žiakmi sa vytráca osobný kontakt a schopnosť vzájomne si porozumieť.

Rozvíjanie komunikačnej kompetencie by malo byť preto primárnym výchovno-vzdelávacím cieľom už od predprimárneho vzdelávania. Ak má mať výchovno-vzdelávací proces v škole pre žiaka pozitívny prínos, je potrebné, aby učiteľ použitím rôznych vyučovacích metód vytvoril v žiakovi možnosť stať sa aktívnym a moderným človekom s výraznou komunikačnou schopnosťou.

Táto OPS slúži ako inšpirácia pre učiteľov primárneho vzdelávania. Poskytuje námety na rozvíjanie komunikačnej kompetencie s využitím inovatívnych metód na hodinách slovenského jazyka a literatúry.

Prvé tri kapitoly tvoria teoretické východiská osvedčenej pedagogickej skúsenosti, v prvej kapitole je vymedzený opis a ciele OPS, východisková situácia OPS a vymedzenie kompetencií. V druhej kapitole sú vymedzené základné pojmy a informácie týkajúce sa komunikácie, komunikačnej kompetencie a pedagogickej komunikácie. V tretej kapitole sú definované inovatívne vyučovacie metódy, prostredníctvom ktorých sa komunikačná kompetencia rozvíja. Štvrtá kapitola predstavuje konkrétne námety na vyučovacie hodiny slovenského jazyka a literatúry na rozvoj komunikačnej kompetencie s využitím vyučovacích metód spomenutých v predchádzajúcej kapitole. Piatu kapitolu predstavujú odporúčania pre pedagogickú prax.

Hlavným cieľom OPS je poukázať na dôležitosť aplikácie inovatívnych metód na hodinách Slovenského jazyka a literatúry, ktoré rozvíjajú komunikačnú kompetenciu u žiakov. Čiastkovým cieľom je viesť žiakov k samostatnosti a aktivite na vyučovacích hodinách SJL.

1 OPIS OPS

Rozvíjanie komunikačnej kompetencie prostredníctvom inovatívnych metód som realizovala v 4. ročníku základnej školy v Podhoranoch na hodinách slovenského jazyka a literatúry. Žiaci prostredníctvom inovatívnych metód sú vedení k samostatnosti a aktivite. Pri frontálnom prejave sa u žiakov vytrácajú obavy a neschopnosť vyjadriť sa. Aplikáciou inovatívnych metód do vyučovacieho procesu sa zo žiakov stávajú odvážnejšie a sebavedomejšie osobnosti, ktoré sa vedia výstižne vyjadriť k danému problému alebo zadanej téme.

1.1 Špecifikácia cieľovej skupiny

Cieľová skupina OPS:

- pedagógovia primárneho vzdelávania,
- kategória pedagogických zamestnancov: učiteľ,
- typ školy: základná škola,
- -stupeň: ISCED 1,
- ročník: 4.,
- vyučovací predmet: Slovenský jazyk a literatúra (SJL)
- tematický celok - slovné druhy, vybrané slová.

1.2 Hlavný a čiastkový cieľ OPS

Hlavným cieľom OPS je poukázať na dôležitosť aplikácie inovatívnych metód na hodinách Slovenského jazyka a literatúry, ktoré rozvíjajú komunikačnú kompetenciu u žiakov.

Čiastkovým cieľom je viesť žiakov k samostatnosti a aktivite na vyučovacích hodinách SJL.

1.3 Východisková situácia OPS

- ťažkosti vo vyjadrovaní sa žiakov primárneho vzdelávania,
- problémy žiakov vyjadriť sa pri frontálnom prejave,
- nechť žiakov k učeniu sa, je potrebné žiakom učivo priblížiť formou, prostredníctvom ktorej sa môžu aktívne zapojiť do vyučovacieho procesu a prostredníctvom svojej vlastnej činnosti osvojiť si nové schopnosti a zručnosti.

1.4 Vymedzenie kompetencií

Sociálne komunikačné kompetencie:

- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou primeranou primárnemu stupňu vzdelávania,
- rozumie rôznym typom doterajších textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať,

Kompetencie v oblasti IKT:

- vie využívať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,

Kompetencia učiť sa učiť:

- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach,

Kompetencia riešiť problémy:

- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému.

2 KOMUNIKÁCIA

Komunikácia je základom fungovania ľudskej spoločnosti. Preto je potrebné usilovať sa o to, aby sa kvalita komunikácie zvyšovala. Dôležité je začať už na školách, v predprimárnom a primárnom vzdelávaní nevynímajúc. Žiaci sa majú naučiť teoreticky prosociálne komunikovať, ktoré môžu odpozorovať aj zo správania pedagógov na vyučovacej hodine. Učiteľ má byť vzorom ako správne komunikovať.

Komunikácia je výmena informácií, myšlienok a názorov. Je to aj dorozumievanie, ktorého podstatou je odovzdávanie a prijímanie informácií s cieľom dorozumieť sa. Informácia má dve stránky - syntaktickú a sémantickú, a tvorí ju vysielanie, prijímanie a pochopenie obsahu informácie.

2.1 Komunikačná kompetencia

Komunikačná kompetencia je súbor jazykových znalostí umožňujúcich komunikujúcemu realizovať rôzne komunikačné potreby, vzhľadom k situácii a charakteristikám poslucháčov. Zahŕňa tiež uplatňovanie sociokultúrnych pravidiel komunikácie. Je jednou zo zložiek komunikačne orientovanej výučby materinského jazyka a cudzieho jazyka.

Dôležitým prostriedkom transformácie komunikátu sú neverbálne komunikačné prostriedky. K neverbálnym zložkám jazykového prejavu pedagóga patrí mimika, gestikulácia, haptika, posturika, kinezika a proxemika. Komunikačná kompetencia je schopnosť vedome vyberať pre komunikát vhodný jazykový materiál z jazykového systému. Komunikačná kompetencia je teda stupeň ovládania jazyka schopnosť používať ho v komunikácii. Dôležité je osvojiť si okrem verbálneho správania, neverbálne výrazové komponenty.

V štátnom vzdelávacom programe zahrňujú ciele primárneho vzdelania okrem iných aj cieľ: vyvážené rozvíjať u žiakov spôsobilosť dorozumieť sa a porozumieť si. Komunikačné spôsobilosti patria medzi kľúčové kompetencie. Vo vzdelávacej oblasti jazyk a komunikácia sú dôležitými cieľmi rozvíjania komunikatívnych schopností. Dôležité je preto chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, ktoré by sa malo na vyučovaní jazyka premietnuť v uprednostňovaní rozvoja komunikatívnych kompetencií. Najväčší dôraz sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť a p. Dobré zvládnutie jazykového učiva, a teda aj komunikatívnych kompetencií, by sa malo pozitívne odzrkadliť v úspešnosti na trhu práce a v súkromnom živote. Rozdelenie vzdelávacej oblasti podľa kľúčových jazykových kompetencií, ktoré sa nimi rozvíjajú:

- Počúvanie s porozumením,
- Komunikácia s porozumením,
- Čítanie s porozumením,
- Písanie s porozumením.

2.2 Pedagogická komunikácia

Pedagogická komunikácia sa zaoberá komunikáciou a interakciou medzi učiteľom a žiakom.

Základnou formou komunikácie je dialóg. V súčasnosti sa vyzdvihuje využívanie dialógu na vyučovaní slovenského jazyka, preto by mal učiteľ ovládať a využívať všetky podoby a možnosti dialógu na vyučovaní. Učiteľ by mal viesť žiaka k novým poznatkom prostredníctvom dialogických metód - učiť jazyk ako komunikáciu. Dialóg je metodicky najúčinnější spôsob, ako do skúseností žiaka vložiť komunikačné zručnosti. Hlavným modelom, ktorý sa používa počas edukačného procesu je dialóg žiaka so živými osobami: učiteľ - žiak, žiak - učiteľ, žiak - žiak. Kvalita dialógu sa zvyšuje, čím nižšia je nerovnosť partnerov. Dôležitá zložka dialógu je sústredená pozornosť, pretože počúvanie je niekedy ťažšie ako hovorenie a počúvanie - nepočúvanie pedagóga prispieva ku kvalite dialógu na vyučovacej hodine.

Efektívna komunikácia medzi učiteľom a žiakom má dôležitú podmienku, a to, aby sa učiteľ "vedel znížiť" na úroveň toho, s kým chce komunikovať, teda na úroveň žiaka. Súčasťou toho by malo byť aj naladenie sa na takú komunikáciu, aby sa vytvorili predpoklady pre spoločný komunikačný akt. Vytvorenie harmónie v komunikácii môže prispieť k zefektívneniu a skvalitneniu vyučovacieho procesu. Vytvoriť harmóniu je však ťažké, či už zo strany učiteľa, ale aj žiaka. Každý učiteľ by si mal uvedomiť, že základ vyučovania je postavený na komunikácii. Aby sa správa od pedagóga dostala k mysliam žiakov, je potrebné prekonať niekoľko stupňov:

- zaujať pozornosť žiakov v triede,
- podnietiť záujem o obsah, resp. prebúdzat' v žiakoch túžbu naučiť sa niečo nové,
- vybudovať zámer konať v duchu posolstva, aby poznatky vedeli použiť aj v reálnom živote,
- správne nasmerovať žiaka na správnu cestu a pomôcť mu.

Úlohou učiteľa je taktiež poznať a rešpektovať psychologické, sociálno-psychologické a sociálno-komunikačné zásady. Aby množstvo správ nebolo na žiaka bombardované čo najdlhšie a na čo najväčší počet žiakov. Obsah správy musí byť pozorne navrhnutý, takisto aj jej forma, tvar, časovanie, druh média, opakovania, dôrazy, kombinácie a pod.

3 VYUČOVACIE METÓDY

Slovo metóda je odvodené od gréckeho slova "methodos", čo v preklade znamená cesta, spôsob. Metóda vo vzťahu k žiakovi, obsahu a cieľu predstavuje dôležitú pozíciu. Obsah vyučovacieho procesu sa dynamizuje vďaka metódam, ktoré rešpektujú didaktické zásady a sú v súlade s osobnostnými hodnotami žiakov a predpokladov pedagóga. Správne zvolené metódy dotvárajú obsah vzdelávania a tak sa stávajú jeho súčasťou.

Metódy vo výchovno-vzdelávacom procese plnia dve dôležité funkcie:

- a) metóda má vyučovaciu funkciu - učiteľ zabezpečuje prostredníctvom metód prísun informácií a sprístupňovanie učiva.
- b) metóda umožňuje žiakovi učiť sa - umožňuje mu sledovať prácu pedagóga. Žiak si okrem učiva osvojuje aj metódy, čím sa mení encyklopedický charakter vyučovania na aktívnu a tvorivú činnosť.

Metódy používané počas výchovno-vzdelávacieho procesu sú jeho veľmi významným systémovotvorným elementom, pretože sú zásobárňou rôznych vyučovacích postupov pre učiteľa, ktoré môže použiť na splnenie výchovno-vzdelávacích cieľov. Vyučovacie metódy sú teda prostriedkom na plnenie výchovno-vzdelávacích cieľov pri uplatňovaní didaktických princípov.

Výber vyučovacej metódy závisí od viacerých faktorov:

- rešpektovanie zákonitosti edukačného procesu,
- obsah preberaného učiva,
- ciele vyučovacej hodiny,
- vek žiakov,
- osobitosti žiakov v triede,
- materiálne vybavenie školy,
- schopnosti učiteľa.

V didaktike nie je prijatá jednotná klasifikácia metód, preto sú metódy triedené do jednotlivých skupín z rôznych hľadísk. Napríklad z hľadiska etáp členenia sa delia na:

- motivačné,
- expozičné,
- fixačné,
- diagnostické a klasifikačné.

3.1 Heuristická metóda

Základ heuristickej metódy spočíva v učení sa žiakov prostredníctvom riešenia problémov. Jej názov vznikol z gréčtiny, zo slova heuréka, čo v preklade znamená našiel som. Žiaci sa aktívne zúčastňujú na objavovaní nových vedomostí, a to tak, že riešia časti jednotlivých úloh. Táto metóda sa môže uskutočniť na vyučovacej hodine prostredníctvom rozhovoru, heuristického rozhovoru, brainstormingu, simulačných a inscenačných metód, didaktických hier, metód objavovania a riadeného objavovania, projektových metód a situačných metód.

3.2 Kooperatívne vyučovanie

Kooperatívne vyučovanie je učenie, ktoré je organizované v skupine umožňuje žiakovi venovať zvýšenú pozornosť vzájomnej komunikácii a spolupráci žiakov, ktorými sa

plnia ďalšie úlohy vzdelávania, ktorú presahujú klasické ciele z oblasti vedomostí a schopností. Toto vyučovanie nahrádza súťaživosť spoluprácou, pričom je kladený dôraz na vzájomnú komunikáciu medzi žiakmi v rámci jednej skupiny, alebo na komunikáciu medzi skupinami. Učiteľ je oslobodený od neustáleho výkladu, pričom sa stáva koordinátorom a poradcom pre žiakov.

Pri kooperatívnom vyučovaní sa okrem didaktických aspektov zdôrazňujú komunikačné a kooperatívne aspekty. Potreba tohto vyučovania vychádza aj zo spoločenských zmien, pretože tieto skutočnosti si vyžadujú pripravenosť jedinca na spoluprácu, kooperáciu, teda na život a prácu v iných podmienkach. Pri kooperatívnom vyučovaní sa uplatňujú tieto stratégie:

- individuálna zodpovednosť - žiak zodpovedá za činnosť skupiny,
- vytváranie malých heterogénnych skupín - 5 - 6 členov v skupine,
- samostatné plánovanie činnosti - žiak musí byť aktívny a musí chápať, čo sa od neho vyžaduje,
- rozvíjanie sociálnych zručností - žiak získava sociálne zručnosti, prostredníctvom ktorých sa naučí spolupracovať,
- učiteľ uľahčuje činnosť - spôsobmi individuálnej a samostatnej práce, využíva spätnú väzbu.

3.3 Brainstorming

Brainstorming je metóda, ktorej základom je hravosť a fantázia žiakov. Jej podstatou je, že žiaci za stanovený čas hľadajú na danú tému čo najviac spontánnych nápadov, ktoré nie sú hodnotené, po uplynutí stanoveného času žiaci nápady rozanalyzujú. Nápady vytriedia a zoskupia do tematických okruhov. Podobnou metódou je Gordonova metóda, ktorá sa líši len tým, že nie je zameraná na kvantitu nápadov, ale iba na jediné riešenie (Višňovský, 2002).

Význam brainstormingu spočíva v tom, že rozvíja tvorivosť žiakov a prispieva k humanizácii vyučovania. Žiak vyjadruje k nastolenému problému svoj názor, iní žiaci počúvajú a porovnávajú, teda sú aktívni. Opakom ústneho brainstormingu je brainwriting, je to vlastne písaný brainstorming. Okrem týchto typov, existuje ešte individuálny brainstorming, konzekvenčný brainstorming (zvažuje sa pri ňom aj dopad navrhovaných riešení) a brainstorming z odložených nápadov, pri ktorom sa berú do úvahy riešenia, ktoré sa predtým odložili ako nevhodné.

3.4 Akrostich

Akrostich patrí k metódam tvorivého písania. Vzniká tak, že ľubovoľné slovo napíšeme po hláskach pod seba a každá hláska sa stane začiatočným písmenom nového slova, verša alebo vety. Akrostich môžeme využiť ako rozcvičku na začiatku vyučovacej hodiny, ale aj ako hlavnú časť. Osvedčil sa pri písaní charakteristiky osoby, precvičovaní slovných druhov, rozvíjaní logickej nadväznosti rozprávania a pod.

3.5 Cinquain

Metóda, prostredníctvom ktorej môžeme dosiahnuť syntézu vedomostí, reflektovať porozumenie danej témy a vytvoriť k nej svoj postoj. Podobne ako akrostich, aj táto metóda patrí medzi metódy tvorivého písania. Pomenovanie pochádza z francúzskeho

jazyka a je odvodené od slova cinq – päť. Ide “báseň”, ktorú tvorí päť veršov, zhŕňajúcu informácie, myšlienky, pocity a presvedčenia v podobe výstižných výrazov, ktoré opisujú tému.

Pravidlá na zostavenie básne:

1. verš: jednoslovné pomenovanie témy - podstatné meno
2. verš: dvojslovný opis témy - dve prídavné mená
3. verš: trojslovné vyjadrenie činnosti - tri slovesá
4. verš: štvorslovné vyjadrenie emocionálneho vzťahu k téme
5. verš: jednoslovné synonymum témy

3.6 Zhlukovanie

Zhlukovanie je účinná a zároveň aj jednoduchá vyučovacia metóda, pri ktorej sa spája myslenie s písomným vyjadrovaním. Pri tejto metóde si žiaci k určitej téme, ku ktorej sa chcú vyjadriť, uvedomujú, čo o nej vedia, usporiadávajú si svoje myšlienky a zamýšľajú sa nad ňou. Zhlukovanie je učebná stratégia, pri ktorej sú žiaci povzbudzovaní k voľnému a otvorenému mysleniu k stanovenej téme.

Zhlukovanie je aj sieťovanie alebo mapovanie, ktoré podnecuje žiakov k tomu, aby aktívne premýšľali, rozpracovávali a ďalej rozvíjali svojich poznatky a nápady. Počas vyučovacej hodiny sa môže využívať vo fáze motivácie a reflexie. Dá sa takisto využiť pri zhrnutí prebratého učiva, takisto aj na aktiváciu poznatkov, alebo ako prostriedok rozširovania slovnej zásoby.

Postup pri zhlučovaní:

1. Do stredu papiera alebo tabule napíšeme kľúčové slovo, ktoré zakrúžkujeme.
2. Okolo kľúčového slova zapisujeme všetky asociácie, ktoré nás napadnú. Všetky napísané slová zakrúžkujeme.
3. Vymedzíme si určitý čas na zapisovanie asociácií.
4. Slová, ktoré spolu súvisia, pospájame čiarami.
5. Vytvorí sa prehľadný obrazec, kde jasne vidíme súvislosti medzi slovami.

Je dôležité, aby sa žiaci pri tejto činnosti žiakov uvoľnili. Je dôležité vyhnúť sa hodnoteniu alebo selekcii a nechať žiakov zaznamenávať všetko, čo ich napadne. Vysvetlíme žiakom, že sa nehodnotí pravopis, pretože sa pritom zachytáva na papier len ich myslenie.

Takisto učiteľ pomáha žiakom uvedomiť si, čo o danej téme vedia, usporiadať si myšlienky a získať väčšiu uvoľnenosť pri vyjadrovaní a zapisovaní vlastných myšlienok. Metóda zhlukovanie taktiež rozvíja schopnosť žiakov zaznamenávať svoje myšlienky stručne a heslovite. Žiaci sú aktívni, rozvíja sa ich vizuálna pamäť a logické myslenie.

Žiaci pri uskutočňovaní tejto metódy pracujú individuálne, vo dvojiciach, v skupinách alebo v kolektíve.

3.7 INSERT

INSERT je skratka anglického označenie „interactive noting system for effective reading and thinking“. Je jednou zo základných metód kritického myslenia. Systémom jednoduchých značiek vyjadrujeme vzťah k informáciám v článku a prostredníctvom znamienok ich zviditeľňujeme. Značky udržujú našu pozornosť a pomáhajú nám s porozumením textu.

Postup:

1. Žiakov požiadame, aby pri čítaní textu porovnávali to, čo sa dozvedia z textu, s tým, čo už vedie alebo by chceli vedieť.

2. Pri čítaní si na okraji žiak urobí značku:

- značka $\checkmark$ - informácia v texte potvrdzuje to, čo žiak vedel,
- značka - - informácia v texte je v rozpore s tým, čo žiak vie,
- značka + - informácia je pre žiaka nová a zároveň dôveryhodná,
- značka ? - informácia, ktorej žiak nerozumie, chce sa o nej dozvedieť viac.

3. Žiak nemusí označiť znamienkom každú informáciu v texte, v jednom odstavci môžu byť dve značky, niekde menej alebo viac.

4. Je dôležité, aby žiak označil informáciu hneď pri prvom čítaní, aby sa potom nevracal späť pri čítaní textu.

5. Postup po čítaní:

- žiak si vyberie z textu ku každej značke informácie, ktoré sú pre neho dôležité a zapíše si ich do tabuľky.

Metóda INSERT pomáha:

- získať z textu informácie,
- analyzovať text pri prvom čítaní,
- vyberať informácie podľa ich dôležitosti,
- triediť informácie.

3.8 T-schéma

T-schéma je schéma v grafickej podobe v tvare písmena T. Má široké použitie, slúži na zapisovanie reakcií žiakov na dané tému, pri ktorej sa porovnáva, napr. výhody a nevýhody. Je to nástroj na porovnávanie dvoch stránok danej témy.

Postup:

1. Stanoviť tému, ktorá je vhodná na diskusiu (napr. čo môže žiak robiť v triede a čo nie)
2. Zaznamenať čo najviac dôvodov, argumentov za a proti.
3. Porovnať záznamy vo dvojiciach.
4. Vytvoriť a porovnať T-schému celej triedy. (Petrasová, 2003, Zdroj: Meredith, Steel, Temple, 1998).

3.9 Debata

Účastníkov debaty tvoria dva tímy, ktoré sú zložené z troch rečníkov. Jeden tím je súhlasný a druhý nesúhlasný. Tvrdenia oboch strán sa striedajú, je dôležité aby odzneli refutácie predchádzajúcich tvrdení.

Priebeh debaty:

1. rečník vysvetlí, aký názor podporujú a prečo,
2. rečník rozvinie dôvody s konkrétnymi príkladmi,
3. rečník zhrnie debatu a zdôrazní argumenty svojho tímu.

Učiteľ a ostatní žiaci zhodnotia debatu a vyberú tím, ktorý ich presvedčil, svoj výber odôvodnia.

4 VYUČOVACIE HODINY NA ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ KOMPETENCIE S VYUŽITÍM INOVATÍVNYCH METÓD NA HODINÁCH SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

Vyučovacie hodiny som zrealizovala v základnej škole Podhorany pri Prešove. Základná škola Podhorany je plneorganizovaná základná škola. Vyučovacie hodiny som realizovala v 4. ročníku.

Vyučovacie hodiny boli zamerané na opakovanie učiva a realizované v mesiaci jún. Výber vyučovacích metód bol zameraný na rozvoj komunikačnej kompetencie. Z inovatívnych metód som na rozvoj hovorenia použila metódy: rotujúci prehľad, debata a T-schéma; na rozvoj písania: brainstorming, zhlukovanie a na rozvoj čítania: čítanie s predpovedaním a metóda INSERT.

Počas vyučovacích hodín som žiakov priebežne po každej aktivite slovne ohodnotila, pochválila alebo povedala, v čom by sa mali zlepšiť. Žiakom som dala priestor aj na ohodnotenie seba samých, ako sa im darilo v činnosti počas rôznych aktivít. Skupiny ohodnotili prácu inej skupiny a porovnávali samostatnú prácu a prácu v skupine. Pri práci v dvojiciach alebo skupinách som si všímala kooperáciu a prijímanie názorov medzi žiakmi.

4.1Príprava na vyučovaciu hodinu č. 1

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Trieda: 4. ročník

Tematický celok: Vybrané slová

Téma: Vybrané slová - opakovanie

Cieľ: - kognitívny - zvoliť správne i/í-y/ý po spoluhláskach

- napísať príbeh podľa série obrázkov

- afektívny - vybrať z prác ostatných žiakov najzaujímavejšiu

- psychomotorický - dopísať chýbajúce i/í-y/ý v slovách

Metódy: didaktická hra, T-schéma, rozhovor, rozprávanie, rozhovor

Formy: frontálna, skupinová

Didaktické zásady: zásada primeranosti, systematickosti, uvedomelosti a aktivity

Pomôcky: rybky z papiera so slovami, výkresy A3, text básne Čin-čin, interaktívna tabuľa

Metodický postup:

Evokácia

Didaktická hra: Rybky

Na tabuľu pripevníme nastrihané rybky, na ktorých je napísané slovo (rybka je pripevnená tak, aby slovo nebolo vidieť), v ktorom chýba i/í-y/ý. Žiaci postupne prichádzajú k tabuľi, vytiahnu si jednu rybku z mora a ak správne určí i-í/y-ý v slove a odôvodní svoje rozhodnutie, získava rybku do svojho akvária. Vyhráva skupina, ktorá získa najviac rybiek do svojho rybníka.

Uvedomenie si významu

Vybrané zvieratá

Práca v dvojiciach. Napísať, čo najviac vybraných slov - zvierat. Vymyslieť a napísať krátky, prípadne vtipný príbeh o zvieratách, ktoré si predtým napísali. (ryba, hmyz, dobytok, korytnačka, výr, kobyľa, býk, byvol, myš, rys, sysel', sýkorka, vydra).

T - schéma (príloha č. 1)

Sú pre nás vybrané slová užitočné?

Žiaci odpovedajú na otázku, ak je kladná odpoveď, zapíšu je do prvého stĺpca, ak je záporná, zapíše sa do druhého stĺpca.

áno	nie

Práca s textom. Báseň Porada (Čin-čin, L. Podjavorinská, vid' príloha č. 1)

- žiaci dopĺňajú do slov chýbajúce i/í alebo y/ý.
- žiaci prečítajú text nahlas
- vysvetlíme cudzie slová, ak je to potrebné : nezaveľa, vohľady, ženba, vari

Reflexia

Príbeh podľa obrázkov

Práca v dvojiciach. Každá dvojica má papier s obrázkami (vid' príloha č. 1). Podľa obrázkov majú žiaci vytvoriť príbeh s využitím vybraných slov. Dvojica, ktorá vytvorí príbeh s najvyšším počtom vybraných slov vyhráva.

Analýza vyučovacej hodiny č. 1

Žiaci počas celej vyučovacej hodiny aktívne pracovali a zapájali sa do všetkých činností. Počas hry rybky, boli veľmi súťaživí a v rámci svojej skupiny aj súdržní, každá skupina chcela mať vo svojom "rybníku" čo najviac rybiiek. Didaktická hra Vybrané zvieratá ich zaujala, mali 5 minút na vypísanie všetkých zvierat z vybraných slov, pričom si zopakovali všetky vybrané slová. Z týchto slov potom vymýšľali príbehy. Pri tejto aktivite bolo vidieť, ako žiaci v dvojici spolupracovali a dohadovali sa, čo bude v ich príbehu. Pri T-schéme mali žiaci menšie problémy s formulovaním svojich argumentov, pretože sú pre nich vybrané slová užitočné. Negatívum mali len jedno (vybrané slová je potrebné učiť sa naspamäť), takže na konci tejto úlohy dospeli k záveru, že sú pre nich vybrané slová užitočné (Obrázok 1). Po prečítaní básne Čin-čin, žiaci dopĺňali chýbajúce i/í, y/ý do slov, s touto úlohou nemali problémy, doplnenie i/í, y/ý do slov vedeli aj odôvodniť. V záverečnej časti vyučovacej hodiny dvojice žiakov dostali papier s obrázkami, podľa ktorého mali vymyslieť príbeh s použitím vybraných slov. Žiaci nepotrebovali dlhý čas na premýšľanie, z obrázkov im bolo hneď jasné, o čom budú písať. Jeden žiak z každej dvojice prečítal príbeh, ktorý spolu napísali. Po prečítaní, druhý žiak z dvojice ohodnotil ich príbeh v porovnaní s ostatnými príbehmi. V príbehoch sa spočítali vybrané slová a dvojica, ktorá použila najviac týchto slov vyhrala. Žiakov som na konci hodiny pochválila za ich aktivitu a spoluprácu v dvojiciach.

4.2 Príprava na vyučovaciu hodinu č. 2

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Trieda: 4. ročník

Tematický celok: Slovné druhy

Téma: Podstatné mená

Ciel': - kognitívny - určiť gramatické kategórie podstatných mien

- posúdiť komu vykať a komu tykať

- afektívny - dodržiavať pravidlá slušného správania pri rozhovore

- psychomotorický - označiť nájdené slová v osemsmerovke

Metódy: motivačný rozhovor, didaktická hra, brainstorming, zhlukovanie, rozprávanie, kooperatívna metóda

Formy: frontálna, individuálna

Didaktické zásady: zásada trvácnosti, názornosti, systematickosti, uvedomelosti a aktivity, vedeckosti

Pomôcky: text básne Komu máme vykať od D. Heviera, osemsmerovka, interaktívna tabuľa, košík s lístkami

Metodický postup:

Evokácia

Dopredu si vyberieme 2 žiakov, aby prišli do triedy na začiatku vyučovacej hodiny a dohodneme sa s nimi, čo majú hovoriť. Do triedy vojde prvý žiak bez klopania.

Ž : Požičajte mi kriedu, lebo my nemáme!

U : „ Nezabudol si na niečo ? „

Ž : Nie.

U: Kto ťa poslal?

Ž: „Pani učiteľka.“

U: Povedz pani učiteľke nech pošle iného žiaka po kriedu.

Druhý žiak zaklope na dvere a vojde do triedy.

Ž : Dobrý deň.

U: Dobrý deň. Čo si prosíš ?

Ž: Som zo 4. triedy a pani učiteľka vás prosí o požičanie kriedy.

U : Nech sa páči.

Ž: Ďakujem.

U: Prosím.

Ž: Dovidenia.

U: Dovidenia.

Rozhovor so žiakmi, ktoré správanie žiaka sa im páčilo viac a prečo.

Uvedomenie si významu

Rozdám žiakom text, ktorý im prečítam.

Komu máme vykať

Vy neviete, komu máte vykať? To je predsa jednoduché.

Vydre.

Vyhni.

Vykopávke.

Vynálezcom.

Vypínaču.

Vysočine.

Vysávaču.

A komu môžete tykať?

Tykadlám.

Tympanom a

tympanistovi.

Tyči.

Tyčinke.

Len na tyrkysového tigra si dajte pozor. Ktovie, či sa mu páči, keď mu niekto tyká.

(D. Hevier – Trinásť pochodujúcich čajníkov)

Položím žiakom otázky:

a) Pokúste sa vysvetliť neznáme slová v texte. (vydra, vyhňa, vysočina, tympany, tympanista)

b) Myslíte, že nám Daniel Hevier, ktorý tento text napísal dobre poradil? Komu by sme skutočne mali vykať a komu môžeme tykať?

Osemsmerovka (vid' príloha č. 2)

Žiaci hľadajú v osemsmerovke podstatné mená, ktoré vypíšu. V druhej časti tejto úlohy žiaci rozdelia slová na do troch stĺpcov podľa rodu, určia im číslo a pád. Podstatné mená, ktoré označujú osobu rozdelia; podčiarknu zelenou farbou osoby, ktorým môžu tykať a červenou farbou osoby, ktorým musia vykať.

Ktoré podstatné mená nepatria do radu slov a prečo?

Žiaci farebne vyznačia slovo, ktoré nepatrí do radu slov, svoj výber odôvodnia. Žiakom povieme, že slovo, ktoré je v rade najviac ma iný rod ako tie ostatné.

lepidlo - fén - miesto - srdce - oko - zrkadlo

terasa - tráva - váza - obklad - stolička - šatka - dlaň

les - drôt - leták - krík - obraz - pec - dom - televízor

konár - kvetináč - step - koberec - pekáč - tanier - nôž

redkvička - zelenina - pór - paradajka - hruška - malina

Čo je správne?

Žiaci vyberú správnu možnosť a farebne ju zvýraznia.

Chcem vodu!

Prosím si pohár vody!

Dá mi už niekto vodu?!

Ahoj, ujo doktor.

Dobrý deň pán doktor.

Zdravím pán doktor.

Dobré ráno teta.

Ruky bozkávam teta.

Dobrý.

Nechcel som.

Prepáčte, nechcel som.

Sorry.

Dajte mi nejaký koláč.

Chcela by som koláč.

Prosím si koláč.

Kedy ide osmička? Prosím vás, kedy príde trolejbus č.8? Osmička už odišla?

Reflexia

Kto koho pozdraví? (žiaci označujú šípkami)

žiak

učiteľ

matka

syn

dievča

chlapec

starší

mladší

riaditeľ

zamestnanec

žena

muž

Konkrétne situácie

a) Opýtaj sa okoloidúceho, kde je knižnica.

- b) Požiadať mamu, aby ti obviazala poranenú ruku.
- c) Vo vlaku si kupuješ lístok do Trebišova.
- d) V cukrárni si kupuješ zákusok.
- e) Ospravedlňuješ sa pani učiteľke, že si zabudol peračník.

Vo košíku sú lístky s názvami rôznych situácií (napr. u lekára, v obchode, telefonický rozhovor, prosba,...)

Žiaci pracujú v dvojiciach, každá dvojica si z vrecúška vyberie papierik s názvom jednej témy. Pripraví si dialóg, ktorý bude prezentovať pred spolužiakmi. Tí hodnotia, či sa dvojica zachovala a vyjadrovala správne, či dodržali pravidlá slušného spoločenského správania.

Analýza vyučovacej hodiny č. 2

Úvod tejto vyučovacej hodine bol pre žiakov netradičný, na ich tvárach bolo vidieť prekvapenie, pretože sa ešte nestretli s takouto aktivitou. Žiaci, ktorí boli vybraní, radi spolupracovali, najmä preto, lebo o tom ostatní žiaci nevedeli. Tí potom zhodnotili, že správania druhého žiaka bolo správne, pretože prvý žiak sa nechoval slušne k učiteľovi. Báseň od D. Heviera bola pre žiakov vtipnou radou komu majú vykať a tykať. Po jej prečítaní som im vysvetlila slová, ktorým nerozumeli (vyhňa, tympany). Na interaktívnej tabuli som žiakom zobrazila osemsmerovku. Žiaci aktívne hľadali slová v osemsmerovke, pretože tento druh úloh preferujú (Obrázok 2). Nájdené slová zaradili podľa rodu do stĺpcov a farebne označovali slová osôb, ktorým môžu tykať a ktorým musia vykať. V radoch slov nemali problém zistiť, ktoré slovo do radu nepatrí, ale až potom ako sme im dali indíciu, že úloha súvisí s určovaním rodov. Slovo step žiaci nepoznali, preto ho odporúčame nahradiť iným. Všetci žiaci sa hlásili pri úlohe Čo je správne?, kde farebne vyznačovali vety, ktoré boli správnou formuláciou slušného správania (Obrázok 3). Na vyučovacej hodine žiaci ešte stihli pospájať šípkami pomenovania osôb, podľa toho, kto sa komu pozdraví prvý. Posledné aktivity som na hodine nestihla so žiakmi absolvovať, preto odporúčam niektorú predošlú aktivitu vynechať, aby sa v rámci hodiny stihla posledná aktivita a to prezentácia nacvičených dialógov. Prvá aktivita v rámci tejto vyučovacej hodiny (pripravené dialógy učiteľa s dvoma žiakmi) bola pre žiakov zaujímavá, ale zdĺhavá, preto je odporúčam vynechať.

4.3 Príprava na vyučovaciu hodinu č. 3

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Trieda: 4. ročník

Tematický celok: Slovné druhy

Téma: Slovesá (opakovanie)

Ciel: - kognitívny - určiť gramatické kategórie sloves
- dokončiť príbeh s využitím sloves
- neverbálne znázorniť informáciu
- afektívny - vnímať a prijímať názor druhého
- psychomotorický - vyplniť tajničku

Metódy: akrostich, rozhovor, rozprávanie, didaktická hra, zhľukovanie, brainstorming

Formy: skupinová, frontálna

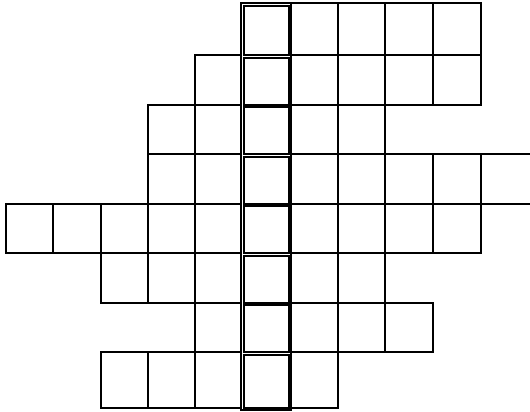
Didaktické zásady: zásada trvácnosti, uvedomelosti a aktivity, primeranosti, systematickosti

Pomôcky: tajnička, báseň Tomáš Janovic – Kto sa nehrá z kola von, interaktívna tabuľa, obrázok k rozprávke

Metodický postup:

Evokácia

Tajnička:

1. dával si jedlo do úst
2. rýchlo išli
3. utekajú
4. vydávalo melodické tóny z úst
5. mal potrebu
6. neodišla
7. dá do obalu
8. kývať rukou

Zhlukovanie

Žiaci dopisujú k slovu ježibaba všetky slová, ktoré ich napadnú v spojení so slovom ježibaba. Žiakom povieme, aby boli uvoľnení. Asociácie, ktoré žiaci napíšu nehodnotíme. Slová zakrúžkujú a vzájomne prepájajú, podľa toho ako spolu súvisia.

Uvedomenie si významu

Žiakom rozdáam text s básňou, ich úlohou je prečítať si text básne a uhádnuť z akej rozprávky je ježibaba, žiakom poviem, aby na koniec básne dopísali názov rozprávky, ku ktorej by ježibabu z básne priradili. (viď príloha č. 3)

Práca s textom, frontálna práca:

1. označte v texte všetky slovesá
2. ku každému slovesu vytvorte neurčitok

Skupinová práca:

- rozdelím žiakov na dve skupiny

1. skupina: báseň prerozprávať v minulom čase
2. skupina: báseň prerozprávať v množnom čísle

Čítanie s predpovedaním

Žiakom poviem názov príbehu s názvom Prekvapenie v lese, ktorý im neskôr prečítam. Podľa názvu žiaci predpovedajú, o čom bude príbeh. Do tabuľky, ktorá má dve časti, zapíšu do prvého stĺpca svoje predpovede. Text žiakom prečítam. Po dočítaní zapíšu do druhého stĺpca skutočnosť.

Začiatok vymysleného príbehu:

Minulý týždeň v nedeľu som bola spolu s mojím bratom Filipom na prechádzke v lese. Keď sme už boli veľmi hladní, chceli sme si trochu oddýchnuť na čistinke a najesť sa. Ako sme si vychutnávali chlebíčky so šunkou a koláčiky, zrazu sme za sebou počuli divné zvuky. Obzreli sme sa a zbadali sme ...

Úlohou žiakov je dokončiť príbeh. Upozorním ich, aby príbeh nedokončili podľa rozprávky O perníkovej chalúpke. Pri tvorbe príbehu môžu použiť slovesá, ktoré si vypísali z básničky a sú zapísané aj na tabuli.

Reflexia

Akrostich

Žiaci ku každému písmenu vymýšľajú slovo alebo slovné spojenie, ktoré súvisia so slovom SLOVESO.

Doplňte do viet vhodné slovesá podľa obrázka k rozprávke Perníková chalúpka:

Za perníkovou chalúpkou _____ stromy.

Chalúpku _____ z perníkov.

Janko a Marienka _____ v lese.

Janko a Marienka _____ perníky.

Ježibaba _____ Janka a Marienku do domčeka.

Pantomíma

Na záver žiakom poviem, aby vety z predchádzajúcej úlohy skúsili bez slov znázorniť.

Analýza vyučovacej hodiny č. 3

Ako motiváciu som si pre žiakov na tejto vyučovacej hodine pripravila tajničku, ktorú som im zobrazila na interaktívnej tabuli. Žiaci tento typ úloh majú radi, takže žiaci boli veľmi aktívni, chceli dopĺňať slová do tajničky aj viackrát, ale pre malý počet slov v tajničke to nebolo možné (odporúčam vytvoriť tajničku s dlhším slovom, napr. Perníková chalúpka). Riešenie tajničky bolo slovo ježibaba, k slovu ježibaba žiaci dopisovali asociácie. Pred zhlukovaním som im dala pár minút na krátku relaxáciu, pretože je dôležité, aby boli žiaci uvoľnení pri tejto aktivite a aby sa nebáli kritiky, pretože všetky slová, ktoré ich napadnú môžu aj zapísať na tabuľu. Po ukončení zhlukovania žiaci dostali text s básňou, ktorú si mali prečítať. Po dočítaní mali na koniec básne dopísať názov rozprávky, ku ktorej by ježibabu z básne priradili. V básni potom označili slovesá a vytvorili k nim neurčitky. Triedu som rozdelila na dve skupiny, jedna prerozprávala báseň v minulom čase a druhá v množnom čísle, akoby báseň hovorili dve ježibaby, obidve skupiny, si báseň potrebovali zapísať, vybrali si žiaka zo skupiny, ktorý vytvorenú báseň prečítal. Skupiny sa vzájomne ohodnotili, či nedošlo k nejakým chybám vo vytvorenej básni druhej skupiny. Skupina, ktorá báseň prepisovala v minulom čase, to mala trošku ťažšie, s niektorými vetami potrebovali moju pomoc. Po ukončení týchto dvoch aktivít som dala žiakom priestor na vyjadrenie názoru, ako sa im pracovalo

samostatne a ako v skupine. Skupinovú prácu pred samostatnou uprednostňujú pri aktivitách, kedy je zadanie úlohy náročnejšie, pretože sa stále niekto nájde v skupine, kto vie odpovedať na otázku a ostatní ho už len doplnia. Na začiatku aktivity čítanie s predpovedaním som im povedala iba názov príbehu, ktorý som im chcela prečítať. Žiaci mali za úlohu podľa názvu (Prekvapenie v lese) vymyslieť, o čom bude príbeh. Svoje predpovede zapisovali do tabuľky do stĺpca s názvom Predpovede (žiacke predpovede: v lese sa koná narodeninová oslava, zvieratá v lese dostanú darček). Žiakom som text prečítala. Po dočítaní žiaci dopísali druhý stĺpec s názvom skutočnosť. Príbeh nebol dokončený, preto som im dala za úlohu dokončiť príbeh. Netrvalo im to dlho a žiaci mali koniec príbehu napísaný (Obrázok 4 a 5). Akrostich k slovu SLOVESO bol pre žiakov časovo zdĺhavejší. Mojm cieľom bolo, aby premýšľali nad slovom sloveso a spomenuli si na všetky asociácie, ktoré sa im s ním spájajú. Chcela som dosiahnuť, aby sa čo najviac sústredili a rozmýšľali nad spojitostami so slovom sloveso. Žiaci však mali problém vymyslieť slová pri niektorých písmenách, ktoré by mali priame spojenie so slovom sloveso, tak som zadanie pozmenila tak, že mohli vymyslieť hocijaké sloveso na dané písmeno (napr. E - elektrizuje). Dopĺňanie slovies do viet s pomocou obrázka žiakov bavilo, žiaci, ktorí neboli pri interaktívnej tabuli dopísať slovo vo vete boli sklamaní. Dala som im však priestor v aktivite pantomíma, v ktorej vety z predchádzajúcej úlohy znázorňovali bez slov, mohli si pomáhať len rečou tváre a tela (mimika, gestikulačné pohyby). Žiakom som na záver povedala, aby vybrali najlepšieho míma. Posledná úloha žiakov rozveselila a zároveň zistili, že aj bez slov sa dá dorozumievať.

4.4 Príprava na vyučovaciu hodinu č. 4

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Trieda: 4. ročník

Tematický celok: Opis

Téma: Harry Potter

Cieľ: - kognitívny - popísať vzhľad a vlastnosti literárnej postavy

- identifikovať priamu reč v texte

- afektívny - prijať názor iných žiakov

- psychomotorický - dramatizovať príbeh

Metódy: rozprávanie, rozhovor, didaktická hra, cinquain, rotujúci prehľad

Formy: skupinová, frontálna, individuálna

Didaktické zásady: zásada trvácnosti, uvedomelosti a aktivity, primeranosti

Pomôcky: úryvok z knihy Harry Potter a Fénixov rád, interaktívna tabuľa, výkresy s otázkami

Metodický postup:

Evokácia

Didaktická hra: Hádaj na čo myslím

Žiaci sa pomocou otázok snažia zistiť, na čo myslí učiteľ (Harry Potter). Žiaci vedia, že ide o hlavnú postavu zo známeho príbehu. Po uhádnutí, žiakov pochválím a ukážem im obrázok Harryho Pottera. Nasleduje krátky rozhovor o Harrym Potterovi.

Uvedomenie si významu

Cinquain:

Harry Potter

2. riadok - dve prídavné mená, aký je

3. riadok - tri slovesá, čo robí
4. riadok - veta zo štyroch slov o Harrym
5. riadok - jedno slovo, ktoré vystihuje Harryho Pottera

Uvedomenie si významu

Každý žiak dostane text z príbehu o Harrym Potterovi (vid' príloha č. 4). Ich úlohou je zistiť, čo je v texte divné, čo tam chýba. Farebným perom zapíšu v texte chýbajúce interpunkčné znamienka, ktoré označujú priamu reč. Po správnom doplnení znakov, si trojica pripraví dramatizáciu rozhovoru medzi Harrym, Fudgeom a madam Bonesovou, pomáhať si môžu tak, že budú čítať z papiera. Po uplynutí časového limitu, trojice prídu pred tabuľu zdramatizovať text z papiera. Po ukončení sa trojice vzájomne medzi sebou vyhodnotia, ktorá najlepšie zdramatizovala príbeh.

Reflexia

Rotujúci prehľad

Na štyri lavice pripravím výkresy A3, žiakov rozdelím na štyri skupiny. Na výkresoch sú napísané otázky. Každá skupina začína pri jednom výkrese a odpovedá na otázku. Po uplynutí stanoveného časového limitu, alebo keď vidím, že všetky skupiny dopísali, skupinám poviem, aby sa presunuli k ďalšiemu výkresu. Pri ďalších výkresoch si skupiny prečítajú odpovede predchádzajúcej skupiny/skupín a pridajú svoju odpoveď na otázku (doplnia odpoveď predchádzajúcej skupiny, ak v nej niečo chýba).

Otázky na výkresoch:

1. Ako by ste opísali Harryho Pottera kamarátovi, ktorý ho ešte nevidel?
2. Ak by ste boli Harrym Potterom, čo by ste si vyčarovali (jedna vec)?
3. Ako by ste potrestali Harryho Pottera za to, že nelegálne čaroval?
4. Ak by ste mohli napísať odkaz Harrymu, čo by v ňom bolo?

Po ukončení spoločne so žiakmi diskutujem o ich odpovediach, skupiny sa môžu vyjadriť aj k odpovediam iných skupín, či sa im zdali lepšie, alebo či ich odpoveď je lepšia.

Metóda INSERT:

Každý žiak dostane text. Do textu vpisuje znaky:

- ˘ toto som vedel,
- myslel/la som, že je to inak,
- + toto je pre mňa nová informácia,
- ? tomuto nerozumiem.

Text k metóde INSERT:

Harry Potter je názov série fantasy knížiek o mladom čarodajníkovi učňovi napísaných britskou autorkou J. K. Rowlingovou. Následne bolo podľa týchto knížiek vytvorených niekoľko filmov a počítačových hier. Prvý diel série - Harry Potter a Kameň mudrcov bol vydaný v roku 1997. Rowlingová oznámila, že plánuje vydanie siedmich kníh, každú o niečo temnejšiu ako jej predchodca, ako Harry starne a jeho nepriateľ, Lord Voldemort, získava silu. V súčasnej dobe je už vydaných všetkých sedem dielov série. Z obsahu kníh ale možno odvodiť, že dej prvej knihy sa v skutočnosti odohráva v roku 1991.

Knihy o Harry Potterovi sú určené predovšetkým starším deťom, ale majú svojich priaznivcov vo všetkých vekových skupinách, ako dokazuje vydávanie každej z kníh aj vo verzii so špeciálnou verziou obálky, určenou pre dospelých.

Nápad na príbeh sa podľa jeho autorky zrodil a úplne sa vyformoval počas cesty vlakom z Manchesteru do Londýna. Jej obľúbeným miestom na písanie prvého dielu sa stala jedna z anglických kaviarní.

Každá kniha opisuje jeden rok v Harryho živote na Rokfortskej strednej škole čarodějníckej, kde sa učí čarovať, pripravovať elixíry a hrať metlobal. Harry sa takisto učí prekonať veľa čarodějníckych ako aj spoločenských nástrah a bojuje so svojim dospievaním. Výnimkou je siedmy diel, ktorý sa vo väčšej časti odohráva aj mimo Rokfortu.

Po uplynutí časového limitu, si žiaci svoje poznámky v texte prepíšu do tabuľky, ktorá je rozdelená do štyroch stĺpcov s jednotlivými značkami.

Po aktivite nasleduje rozhovor so žiakmi, čo v texte už poznali, čo bolo pre nich nové, o čom by chceli vedieť viac a čo bolo v rozpore s tým, čo už vedeli.

Analýza vyučovacej hodiny č. 4

Vyučovacia hodina začala hrou Hádaj, na čo myslím, žiaci kládli otázky, jedinou indíciu, ktorú mali, bolo že sa jedná o hlavnú postavu z knihy a aj filmu. Aktivita trvala asi 5 minút a žiaci hneď uhádali, že ide o Harryho Pottera.

Cinquain, ktorý sa odporúča použiť v závere vyučovacej hodiny, som na úvod vyučovacej hodiny zvolila preto, lebo žiaci postavu Harryho Pottera poznajú. Žiakom sa pri písaní cinquainu páčilo, že opisujú práve Harryho Pottera, pretože patrí medzi ich obľúbených hrdinov (Obrázok 6). V nasledujúcej aktivite, žiaci dopĺňali do úryvku z knihy Harry Potter a Fénixov rád, interpunkčné znamienka označujúce priamu reč. Po ukončení som spolu so žiakmi skontrolovala správne označenie priamej reči. Tento úryvok môžu dopĺňať na pracovnom liste alebo interaktívnej tabuli, ale vtedy je potrebné trojiciam dať úryvok aj v tlačenej podobe. V nasledujúcej úlohe si trojice žiakov mali pripraviť dramatizáciu rozhovoru medzi Harrym Potterom, madam Bonesovou a Fudgeom s pomocou papiera (nemuseli sa učiť spamäti rozhovor). Žiaci sa do svojich rolí vžili, jeden žiak, sa dokonca "akože" rozplakal v úlohe Harryho Pottera, ktorého sa snažili obviňovať zo zakázaného čarovania. Metóda rotujúci prehľad žiakov automaticky priviedla k spolupráci, pretože sa v rámci dvojice (v triede bolo 8 žiakov, vytvorili sme 4 dvojice) museli dohodnúť na jednej odpovedi na otázku. Najdlhšie rozhovory v skupine trvali pri výkrese č. 2, kde sa žiaci mali dohodnúť a napísať odpoveď, čo by si vyčarovali, keby boli Harrym Potterom. Dve dvojice sa vyjadrili, že je to ťažká otázka. Po ukončení aktivity som si so žiakmi sadla na koberec a postupne sme diskutovala o každej otázke. Jednotlivým skupinám som dala možnosť vybrať najzaujímavejšiu odpoveď, ocenila som, ak uznali, že odpoveď druhej skupiny bola výstižnejšia alebo zaujímavejšia. Metódu Insert sa mi v rámci tejto vyučovacej hodiny z časových dôvodov nepodarilo zrealizovať.

4.5 Príprava na vyučovaciu hodinu č. 5

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Trieda: 4. ročník

Tematický celok: Správna výslovnosť

Téma: Nárečie

Cieľ: - kognitívny - rozoznať spisovné tvary od nárečia
- správne používať prízvuk pri čítaní
- afektívny - budovať kladný vzťah k nárečiu
- psychomotorický - predviesť rolový dialóg

Metódy: debata

Formy: skupinová, frontálna

Didaktické zásady: zásada trvácnosti, uvedomelosti a aktivity, primeranosti

Pomôcky: text v spisovnej forme a v nárečí, obrázok žien v krojoch, interaktívna tabuľa

Metodický postup:

Evokácia

Žiakom zobrazím na interaktívnej tabuli text. Opýtam sa ich, čo v ňom chýba. Najprv im poviem, aby text prečítali a potom, aby doplnili chýbajúce dĺžne v slovách.

Po ulici behaju deti, ktore nahaňaju loptu. Nahaňaju ju preto, lebo fuka silny vietor. Pod nohami im šušti listie zo stromov. Zo sivych mračien sa spustil silny dažď. Deti utekaju domov, len Peťko ostane a smeje sa deťom, že su bojkovia, lebo sa boja dažďa.

Úlohy k textu:

- žiaci dopĺňajú do textu dĺžne,
- po doplnení prečítajú vety so správnou výslovnosťou.

Uvedomenie si významu

Žiakom ukážem na tabuli obrázok žien v kroji a druhý text. Opýtam sa ich, či vedia akou rečou rozprávajú ženy na obrázku, či sa už niekde stretli a rozprávali s ľuďmi v krojoch, pri akej príležitosti a p. Prečítam im ho.

Po ulici litažu dzeci, ktore nahaňaju labdu. Nahaňaju ju zato, bo fuka silni viter. Pod nohami im šušči ľisce zo stromoch. Zo šivich mrakoch še špuscil silny diždž. Dzeci ucekaju domu, lem Peťko zostane a šmeje še dzecom, že su bojkove, bo še boja diždža.

Opýtam sa žiakov, či rozumeli všetkým slovám v texte a čím sa od seba líšia oba texty. Slová, ktorým nerozumeli vypíšem a vysvetlím ich. (napr. dážd' - diždž; lopta - labda)

Debata

Žiakov rozdelím do dvoch skupín. Jedna skupina bude obhajovať nárečia a druhá jej bude protirečiť. Každá skupina má troch rečníkov, začne prvý rečník zo skupiny A, pokračuje prvý rečník zo skupiny B, druhý rečník zo skupiny A, atď. Na záver učiteľ a ostatní žiaci vyberú skupinu, ktorá ich svojimi argumentmi presvedčila viac.

Úlohy pre žiakov na interaktívnej tabuli:

Porovnajte spisovné a nespisovné slová. Doplníte do viet spisovné slová.

Máš pekný _____! (kalap, klobúk)

Zavri _____! (dzvere, dvere)

Na strome viseli červené _____. (jabluka, jablká)

Na oblohe svieti _____. (mešac, mesiac)

Na stavbu nám doviezli _____. (pisek, piesok)

Uvedomenie si významu

Úloha pre žiakov:

Opravte chyby vo vetách!

Stála som na vlakovej zastavke.

Mávali sme farebnými zastavkami.

Moja babka má osemdesiat rokov.

Mama mi ušila babku Červenej Čiapočky.

Vzduch je plynná latka.

Mám novu latku na nohavice.

V lese sme nazbierali plavky.

Už si oblečený v plavkách?

Sud na víno nemáme!

Sud rozhodol o ich nevine.

Rolový dialóg

Žiaci vytvoria dvojice, pripraví si rolový dialóg medzi starým otcom a vnukom/vnučkou. Starý otec bude rozprávať nárečím a vnuk/vnučka sa ho bude pýtať, ako sa povedia niektoré slová v nárečí. Pripravený dialóg prídu dvojice odprezentovať pred tabuľu. Po ukončení tejto aktivity, sa dvojice skúsia ohodnotiť sama, či sa im dramatisácia dialógu podľa nich vydarila a každá dvojica si ešte vyberie jednu dvojicu, ktorá ich tiež ohodnotí.

Analýza vyučovacej hodiny č. 5

Tému vyučovacej hodiny sme zvolili preto, lebo žiaci veľmi často používajú v bežnej komunikácii nárečové slová, čo často spôsobuje, že ich intonácia počas rozprávania je nesprávna a najmä v písomnej podobe žiaci používajú nárečová slová. V prvej úlohe som žiakom povedala, aby skúsili prečítať text, ešte predtým ako do neho začali dopĺňať dĺžne, žiaci si pri tom uvedomili, že dĺžne im pomáhajú pri čítaní, pretože bez nich sa číta ťažšie. V druhej úlohe si po prečítaní textu všimli rozdiel hneď a to, že v druhom texte boli nárečové slová. Všetkým slovám rozumeli, nasledovala krátka diskusia o rozdieloch v týchto dvoch textoch. Žiakom som sa opýtala, komu by vyhovovalo používať v komunikácii nárečie vždy a komu vôbec. Podľa toho som ich rozdelila do dvoch skupín po troch žiakoch. Vysvetlila som im postup metódy Debata, dala som im pár minút na prípravu argumentov. Nasledovala diskusia medzi rečníkmi, prečo by chceli používať nárečie v bežnej komunikácii a druhá strana im oponovala. O tom, ktorá strana nás presvedčila sme rozhodovala ja a dvaja žiaci, keďže v triede je nízky počet žiakov. Nezvíťazila ani jedna strana, pretože mali rovnaký počet argumentov (skupina A: žiaci boli od mala učení rozprávať aj nárečím, rozpráva sa im jednoduchšie nárečím, pretože niekedy dlhšie rozmýšľajú nad správnym slovom, ktoré chcú povedať; skupina B: hanbia sa používať nárečie v spoločnosti, niektorí rovesníci im nerozumejú). Nasledujúce úlohy na interaktívnej tabuli boli pre žiakov zaujímavé. V prvej úlohe do viet dopĺňali spisovné slová (Obrázok 6) a v druhej do slov dopĺňali dĺžne, pri tejto úlohe sa už vyskytli chyby. Žiaci si neboli istí, pri dopĺňaní dĺžňov v slovách zastavka a plavky. Dialógy, resp. ich dramatisácie, ktoré si mali žiaci v závere vyučovacej hodiny pripraviť boli vtipné. Reakcie na žiakov na túto aktivitu boli veľmi pozitívne, pýtali sa ma, či si ešte budú môcť niekedy pripraviť dialógy v nárečí.

5 ODPORÚČANIA PRE PEDAGOGICKÚ PRAX

Všetky vyučovacie metódy uvedené v tejto osvedčenej pedagogickej skúsenosti, ktoré som využila v edukačnom procese odporúčam v praxi využívať. Dôvody, prečo ich odporúčam aplikovať vo vyučovacom procese sú nasledovné:

- inovatívne metódy pomáhajú vo vyššej miere aktivizovať žiakov,
- pomáhajú prekonať ich pasivitu,
- žiaci sú odvážnejší pri frontálnej forme práce a vedia sa lepšie vyjadriť k danej problematike,
- žiaci nemajú obavy vyjadriť svoj názor,
- žiaci sa stávajú sa asertívnejšími,
- vlastnou aktivitou si osvojujú a získavajú nové zručnosti a vedomosti.

Konkrétnejšie odporúčania sú spomenuté v reflexiách pri každej vyučovacej hodine. Na vyučovacích hodinách odporúčam používať aj texty z kníh, ktoré boli sfilmované (napr. Harry Potter). Žiaci sú na hodinách sústredenejší, pretože im je postava známa. Tiež som zaregistrovala zvýšený záujem žiakov o tajničky a osemšmerovky.

ZÁVER

Škola má na formovanie žiakov a ich návykov veľký vplyv. Jej úlohou a zároveň hlavným cieľom je naučiť žiaka učiť sa a pripraviť ho na ďalší život. Je preto žiaduce, aby sa žiak počas edukačného procesu namiesto klasického memorovania zapájal do aktivít, ktoré budú pre neho zaujímavými a dôvodom na to, aby návštevu školy nepokladal za nepríjemnú súčasť života.

Pedagóg má na výber zo širokého spektra inovatívnych metód. Výber vyučovacej metódy je rozhodujúcim pre splnenie cieľa. Ostáva už len rozhodnúť sa pre tú správnu a prakticky zistiť, či vyučovacia metóda splnila stanovený cieľ hodiny. Inovatívne metódy vtahujú žiakov do výchovno-vzdelávacieho procesu tým, že sa aktívne zapájajú do rôznych činností počas hodiny. Vyučovacie metódy odporúčam obmieňať, aby bol edukačný proces pestrejší.

Námety vyučovacích hodín na rozvoj komunikačnej kompetencie s využitím inovatívnych metód ponúkam ako inšpiráciu pre pedagógov primárneho vzdelávania. Žiaci boli na hodinách slovenského jazyka a literatúry aktívni, pretože inovatívne metódy, resp. aktivity im ponúkli ľahšiu cestu k poznatkom. Podnecovali ich a rozvíjali komunikačnú kompetenciu vo všetkých zručnostiach - počúvanie, rozprávanie, čítanie a písanie. Na základe vlastnej aktivity a skúsenosti sa žiaci zoznámili s novými vedomosťami a zručnosťami. Nepredkladala som im hotové poznatky, ale žiaci svojou aktivitou prichádzali sami k novým poznatkom.

Komunikácia je neoddeliteľnou súčasťou nášho života, preto je dôležité položiť jej základy už v ranom veku, čo najpútavejším spôsobom, aby učenie bolo pre žiakov radosťou.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. FEDORKO, V. 2006. Komunikácia medzi učiteľom a žiakom v škole. In: Naša škola, č. 10. 2005/2006. ISSN 1335-2733
2. HEVIER, D. 1984. Trinásť pochodujúcich čajníkov. 1. vydanie. Mladé letá, Bratislava. 1984. ISBN 66-030-84
3. JANOVIC, T. 1986. Kto sa nehrá z kola von. 1. vydanie. Mladé letá, Bratislava. 1986. ISBN 66-072-86
4. KALHOUS, Z. et al. 2009. Školní didaktika. 2. vydanie. Portál, Praha. 2009. ISBN 978-80-7367-571-4
5. OBDRŽÁLEK, Z. et al. 2003. Didaktika pre študentov učiteľstva základnej školy. 1. vydanie. Univerzita Komenského, Bratislava. 2003. ISBN 80-223-1772-1
6. OBDRŽÁLEK, Z. et al. 2004. Organizácia a manažment školstva. 1. vydanie. SPN, Bratislava. 2004. ISBN 80-10-00022-1
7. PALENČÁROVÁ, J. et al. 2003. Učíme slovenčinu komunikačne a zážitkovo. 1. vydanie. SPN, Bratislava. ISBN 80-10-00328-X
8. PETLÁK, E. 2000. Pedagogicko-didaktická práca učiteľa. Iris, Bratislava. 2000. ISBN 80-89018-05-X
9. PETLÁK, E. 2004. Všeobecná didaktika. 2. vyd. Bratislava : Iris, 2004. 311 s. ISBN 80-89018-64-5
10. PETRASOVÁ, A. 2003. Využitie stratégie EUR ako prostriedku eliminácie funkčnej negramotnosti rómskych žiakov. 1. vydanie. Metodicko-pedagogické centrum, Prešov. 2003. ISBN 80-8045-307-1
11. PODJAVORINSKÁ, Ľ. 1973. Čin-čin. 4. vydanie. Mladé letá. Bratislava. 1973. ISBN 66-018-73
12. PRŮCHA, J. et al. 2009. Pedagogický slovník. 6. vydanie. Portál, Praha. 2009. ISBN 978-80-7367-647-6
13. ROWLINGOVÁ, J. 2003. Harry Potter a Fénixov rád. 1. vydanie. Ikar, Bratislava. 2003. ISBN 80-551-0670-3
14. VIŠŇOVSKÝ, Ľ. et al. 2002. Základy školskej pedagogiky. 1. vydanie. Iris, Bratislava. 2002. ISBN 80-89018-25-4

Internetové zdroje

15. Akrostich [online]. infovek.sk, [cit. 5.3.2014]. Dostupné na [www: http://www.infovek.sk/predmety/slovenscina/index.php?k=74](http://www.infovek.sk/predmety/slovenscina/index.php?k=74)
16. Cinquain [online]. infovek.sk, [cit. 5.3.2014]. Dostupné na [www: http://www.infovek.sk/predmety/slovenscina/index.php?k=24](http://www.infovek.sk/predmety/slovenscina/index.php?k=24)
17. Harry Potter [online]. sk.wikipedia.org, [cit. 5.3.2014]. Dostupné na [www: http://sk.wikipedia.org/wiki/Harry_Potter_%28knihy%29](http://sk.wikipedia.org/wiki/Harry_Potter_%28knihy%29)
18. INSERT [online]. respektneboli.eu, [cit. 6.3.2014]. Dostupné na [www: http://www.respektneboli.eu/pedagogove/archiv-metod/insert](http://www.respektneboli.eu/pedagogove/archiv-metod/insert)
19. Štátny vzdelávací program pre primárne vzdelávanie [online]. statpedu.sk, [cit. 5.3.2014]. Dostupné na [www: http://www.statpedu.sk/sk/Statny-vzdelavaci-program/Statny-vzdelavaci-program-pre-1-stupen-zakladnych-skol-ISCED-1/Jazyk-a-komunikacia-ISCED-1.alej](http://www.statpedu.sk/sk/Statny-vzdelavaci-program/Statny-vzdelavaci-program-pre-1-stupen-zakladnych-skol-ISCED-1/Jazyk-a-komunikacia-ISCED-1.alej)
20. Vyučovacie metódy - debata, čítanie s predpovedaním [online]. pdf.truni.sk, [cit. 6.3.2014]. Dostupné na [www: http://pdf.truni.sk/download?puz/zamestnania/jakofm.doc](http://pdf.truni.sk/download?puz/zamestnania/jakofm.doc)
21. Zhlukovanie [online]. infovek.sk, [cit. 6.3.2014]. Dostupné na [www: http://www.infovek.sk/predmety/slovenscina/index.php?k=28](http://www.infovek.sk/predmety/slovenscina/index.php?k=28)

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Pracovný list č. 1

Príloha 2 Pracovný list č. 2

Príloha 3 Pracovný list č. 3

Príloha 4 Pracovný list č. 4

Príloha 5 Pracovný list č. 5

Sú pre nás vybrané slová užitočné?

áno	nie

Porada (Ľudmila Podjavorinská)

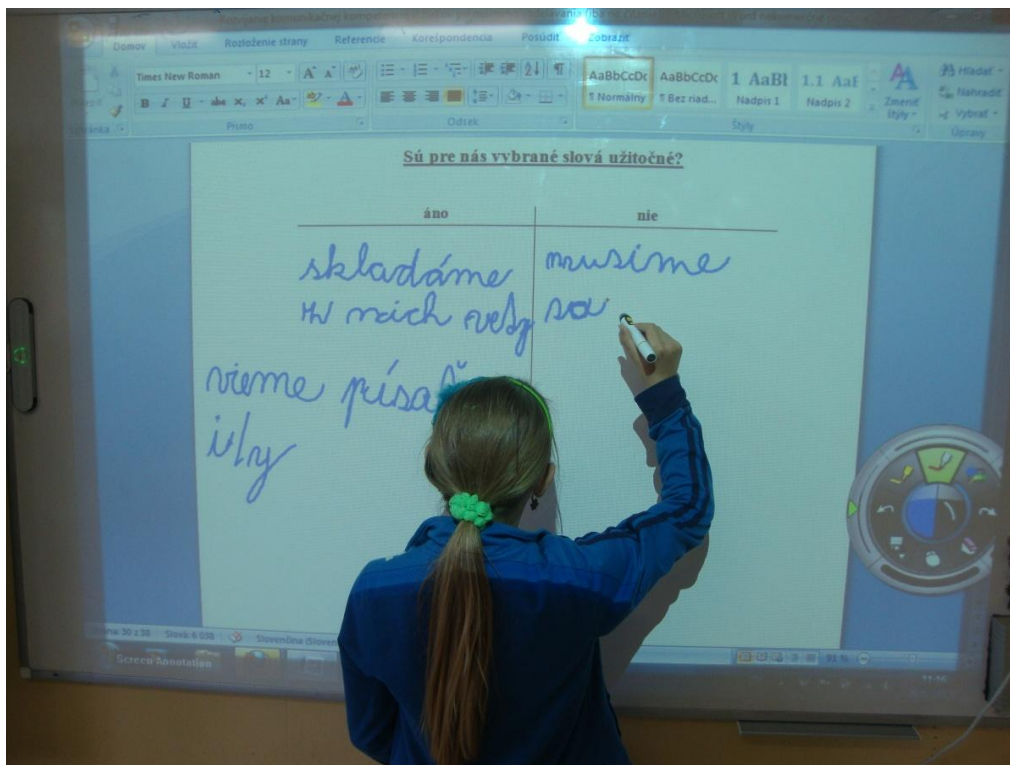
Pozbieral sa nezaveľa,
letel domov an_ strela:
„Č_mčarara-č_m-č_m-č_m –
mama, ja sa ožen_m!“

Zasmiala sa na nov_nku!
„Pomal_ len, mil_ s_nku,
ženba nie je z vríb_ skok –
všetkému je poriadok.

Ak sa s Č_n-č_n máte rad_,
najprv pôjdeš na vohľad_,
sl'úb_š, že ju v_chováš, a len potom na sobáš.

Ale ešte i m_ star_
porad_ť sa môžeme var_,
čo tu rob_ť, ako to,
č_ ťa žen_ť na leto.

Obrázok 1 T-schéma

Prameň: autor

Osemsmerovka

f	l	e	k	á	r	k	a	y	n	m	p	e	k	á	r	p	z	y	r
f	m	c	s	p	r	e	j	l	á	a	m	c	s	t	r	o	m	r	á
a	z	v	x	k	t	c	h	l	b	m	o	v	x	s	i	l	a	k	r
b	o	v	t	á	č	a	k	a	dž	a	r	h	o	r	á	i	t	g	a
r	b	o	j	h	o	l	u	b	j	r	k	a	z	h	o	c	o	b	f
i	o	f	b	č	m	h	ch	t	l	á	y	f	b	a	m	a	ch	k	o
k	l	s	y	e	d	f	á	u	u	t	e	r	á	k	d	j	o	m	l
a	i	s	e	r	c	b	r	f	a	e	y	s	e	l	S	t	a	n	o
l	t	t	e	t	a	á	o	z	d	o	b	a	n	e	k	o	l	o	k

Mužský rod	Ženský rod	Stredný rod

1. Ktoré podstatné mená nepatria do radu slov a prečo?

lepidlo - fén - miesto - srdce - oko - zrkadlo

terasa - tráva - váza - obklad - stolička - šatka - dľaň

les - drôt - leták - krík - obraz - pec - dom - televízor

konár - kvetináč - step - koberec - pekáč - tanier - nôž

redkvička - zelenina - pór - paradajka - hruška - malina

2. Čo je správne? (zakrúžkujte)

- Daj mi vodu!, Chcem vodu!, Prosím si pohár vody!, Dá mi už niekto konečne vodu?!

- Ahoj, ujo doktor., Dobrý deň pán doktor., Zdravím pán doktor.,

- Dobré ráno pani učiteľka., Ruky bozkávam pani učiteľka., Dobrý.

- Nechcel som., Prepáčte - nechcel som., Ospravedlňujem sa., Mrzí ma to., Sorry., Neviete dávať pozor?!

- Kedy ide osmička?, Prosím vás, neviete kedy ide trolejbus č.8?, Osmička už odišla?,

- Dajte mi nejaký čokoládový koláč., Chcela by som čokoládový koláč., Prosím si čokoládový zákusok.

3. Kto koho pozdraví? (označte šípkami)

žiak   učiteľ

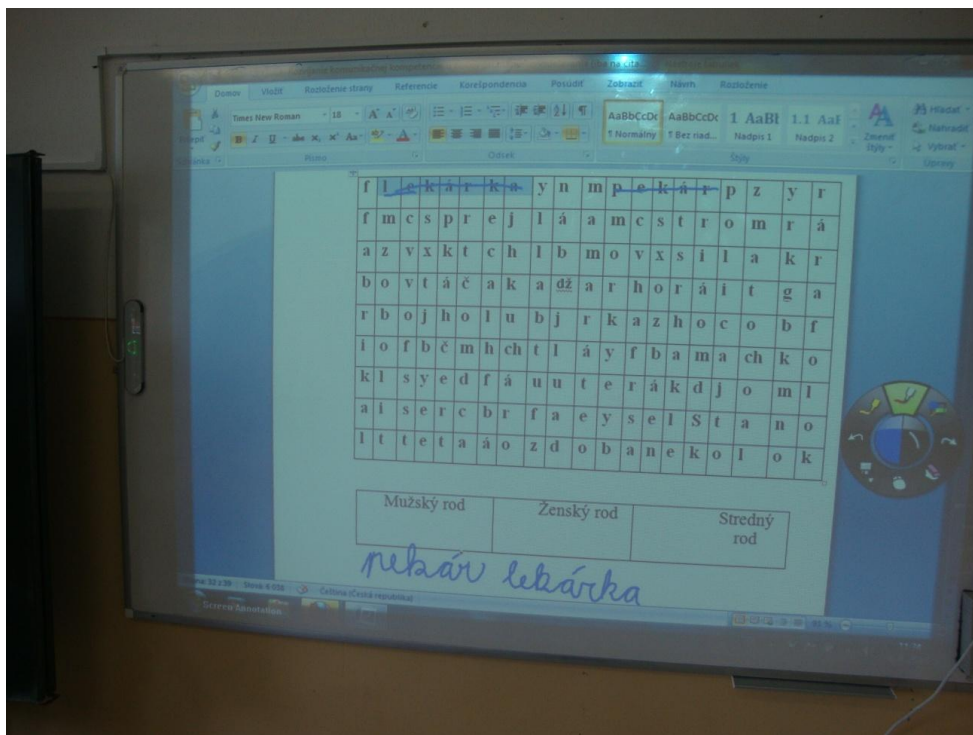
matka   syn

dievča   chlapec

starší   mladší

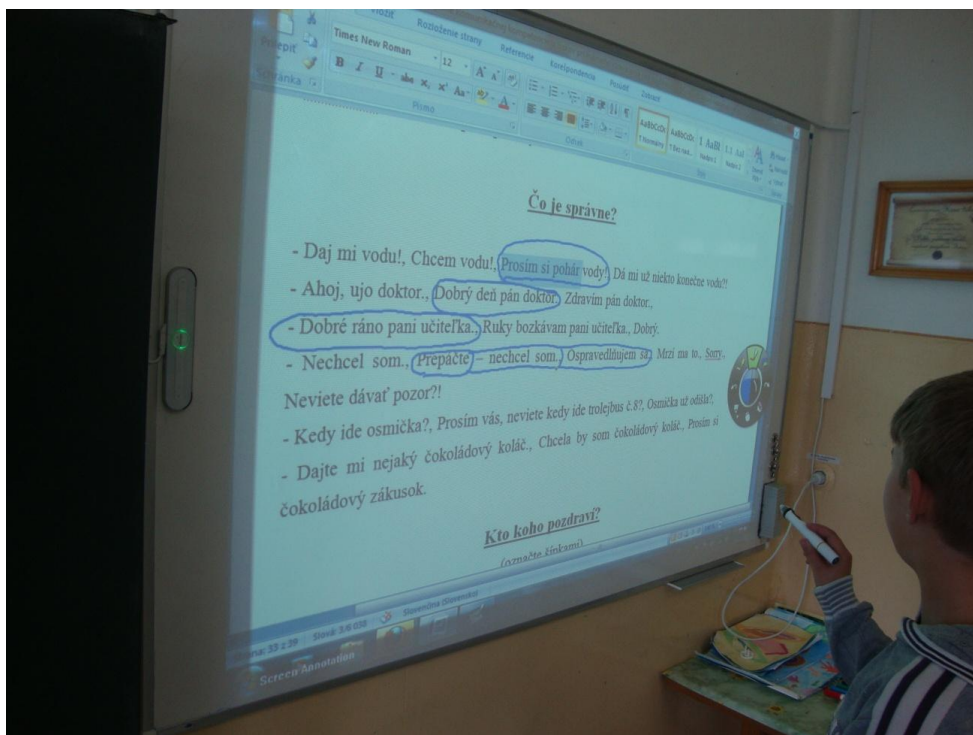
riaditeľ   zamestnanec

žena   muž

Obrázok 2 Osemsmerovka

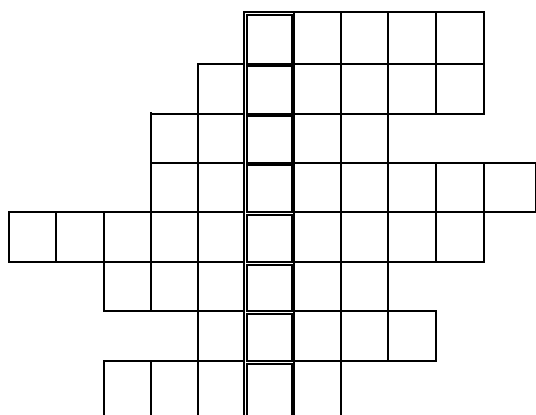
Prameň: autor

Obrázok 3 Čo je správne?

Prameň: autor

1. Tajnička

1. dával si jedlo do úst
2. rýchlo išli
3. utekajú
4. vydávalo melodické tóny z úst
5. mal potrebu
6. neodišla
7. dá do obalu
8. kývať rukou

2. Zhlukovanie

JEŽIBABA

HODINA stretnutia s ježibabou (Tomáš Janovic)

Dobre vás poznám, ctení papkáči.
Hladovať sa vám zrejme nepáči,
preto mi chcete spapať chalúpku
a počúchať sa slastne po pupku.

Chcete zjesť moje vráta.

(Oj to by bola strata!)

Chcete zjesť moju strechu.

(A komín odnieť v mechu!)

Chcete zjesť aj môj plôtik.

(A veselo si nôtiť!)

Chcete zjesť moju skriňu.

(A z jedenia mať psinu!)

Chcete zjesť moju podlahu.

(Tak na to treba odvahu!)

Prekukla som vás, ctení papkáči.

Chcete byť dozaista pupkáči.

Tečú vám slinky nad medovníkom?

Radšej si spapajte svoj panelový dom!

Poviem vám to rovno:

Dupi – dup,

aspoň si vylomíte zub!

3. Doplňte do viet vhodné slovesá podľa obrázka:

Za perníkovou chalúpkou _____ stromy.

Chalúpku _____ z perníkov.

Janko a Marienka _____ v lese.

Janko a Marienka _____ perníky.

Ježibaba _____ Janka a Marienku do domčeka.

Obzreli sme sa a zbadali sme ríbu. Veľmi sme sa
(báli) strkali. išla celú cestu so mami. Tak (niekde) išla
k potoku k ostatným rybám.

Obrázok 4 Dokončenie príbehu

Prameň: autor

Obzreli sme sa a zbadali sme ~~sa~~ sopku a tá sopka
vybuchla a hára sa a tadia hála po veľkej ~~džungli~~
džungle. Livieraska mahymuli bolo všetko spalené a
o rok narasli ďalšie stromy.

Obrázok 5 Dokončenie príbehu

Prameň: autor

Harry Potter a Fénixov rád

Ste Harry James Potter, bytom Privátna cesta číslo štyri, Malé Neradostnice, Surrey? spýtal sa Fudge mračiac sa na Harryho ponad pergamen.

„Áno,“ odpovedal Harry.

„Dostali ste pred tromi rokmi oficiálne upozornenie od Ministerstva, že ste nelegálne čarovali, však?“

„Áno, ale...“

„A predsa ste večer druhého augusta vyčarili Patronusa?“

„Áno, ale...“

„S vedomím, že nemáte dovolené používať čary mimo školy, kým nedosiahnete sedemnásť rokov?“

„Áno, ale...“

„S vedomím, že ste v tom čase v blízkosti oblasti plnej muklov?“

„Áno, ale...“

„Plne si uvedomujúc, že vo vašej tesnej blízkosti je v tom čase mukel?“

„Áno,“ nahnevane odpovedal Harry, „ale použil som ho iba preto, že sme boli...“

Čarodejníca s monoklom ho dunivým hlasom prerušila.

„Vy ste vyčarili riadneho Patronusa?“

„Áno,“ povedal Harry, „lebo...“

„Fyzického Patronusa?“

Ako prosím?“ spýtal sa Harry.

Váš Patronus mal jasne definovaný tvar? Mám na mysli – či to bolo viac ako len para alebo dym.“

„Áno,“ odvetil Harry a bol netrpezlivý a trochu zúfalý, „je to jeleň, vždy je to jeleň.“

„Vždy?“ zahučala madam Bonesová. „Vy ste vyčarili Patronusa už predtým?“

„Áno, robím to už vyše roka.“

„A máte pätnásť rokov?“

„Áno a...“

„Naučili ste sa to v škole?“

„Áno, profesor Lupin ma to naučil v tret'om ročníku, pretože...“

„Pôsobilé,“ povedala madam Bonesová a hľadela naňho, „skutočný Patronus v tomto veku... naozaj pozoruhodné.“

HARRY POTTER

odvážný usilovný
čaruje učí se sleduje
Harry je dobrý kamrád
učení

Obrázok 6 Cinquain

Prameň: autor

1. Doplňte dĺžne.

Po ulici behaju deti, ktore nahaňaju loptu. Nahaňaju ju preto, lebo fuka silny vietor. Pod nohami im šušti listie zo stromov. Zo sivych mračien sa spustil silny dažď. Deti utekaju domov, len Peťko ostane a smeje sa deťom, že su bojkovia, lebo sa boja dažďa.

2. Prečítajte a porovnajte s prvým textom.

Po ulici l'itaju dzeci, ktore nahaňaju labdu. Nahaňaju ju zato, bo fuka silni viter. Pod nohami im šušči ľisce zo stromoch. Zo šivich mrakoch še špuscil silny diždž. Dzeci ucekaju domu, lem Peťko zostane a šmeje še dzecom, že su bojkove, bo še boja diždža.

3. Porovnajte spisovné a nespisovné slová. Doplňte do viet spisovné slová.

Máš pekný _____ ! (kalap, klobúk)

Zavri _____ ! (dzvere, dvere)

Dnes som jedol výborné _____. (jabluka, jablká)

Na oblohe svieti _____. (mešac, mesiac)

Na stavbu nám doviezli _____. (pisek, piesok)

4. Opravte chyby vo vetách:

Stála som na vlakovej zastavke.

Mávali sme farebnými zastavkami.

Moja babka má 66 rokov

Mama mi ušila babku Červenej Čiapocky.

Vzduch je plynná latka.

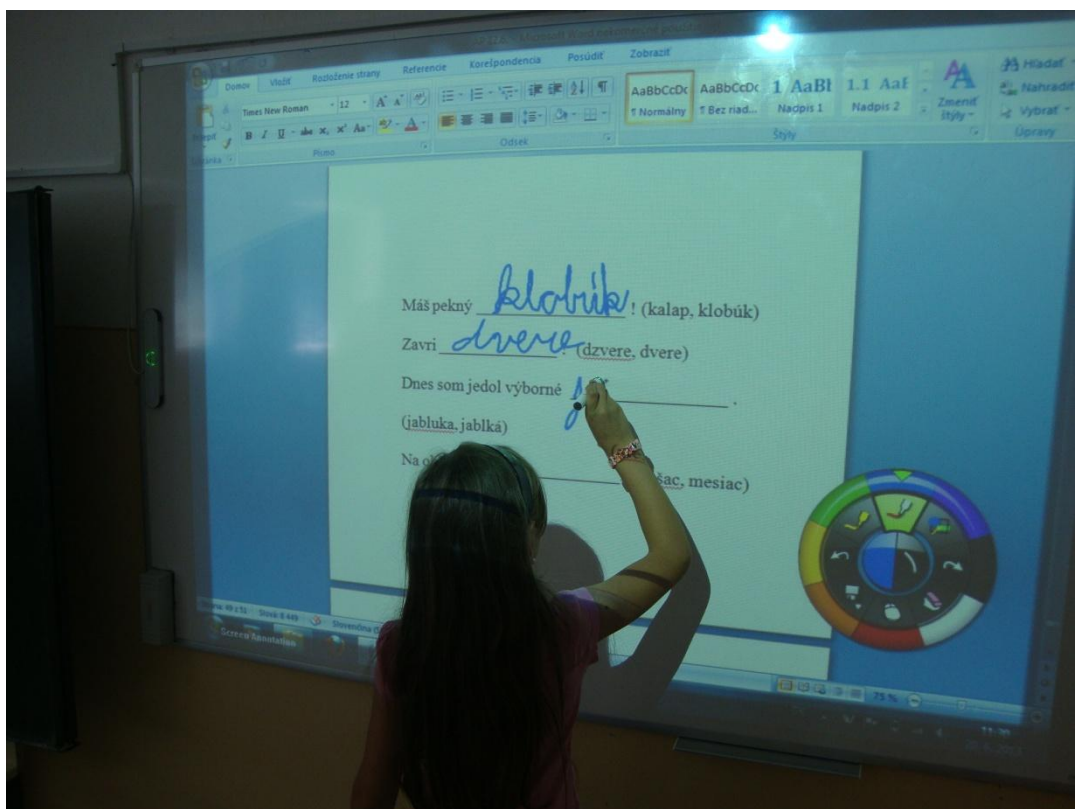
Mám novu latku na nohavice.

V lese sme nazbierali plavky.

Už si oblečený v plavkach?

Sud na víno nepredávame!

Sud rozhodol o ich nevine.

Obrázok 7 Dopĺňanie slov

Prameň: autor